

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 100/2017-67

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 28. marca 2018 v senáte zloženom z predsedníčky senátu Marianny Mochnáčovej, sudcov Petra Brňáka a Milana Ľalíka (sudca spravodajca) prerokoval prijaté sťažnosti [REDACTED], [REDACTED], a [REDACTED], [REDACTED], zastúpených advokátom Mgr. JUDr. Zoltánom Perhácsom, PhD., Tichá 45, Bratislava, vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v trestnom konaní ako celku vedenom Ministerstvom vnútra Slovenskej republiky, sekciou kontroly a inšpekčnej služby, úradom inšpekčnej služby, odborom inšpekčnej služby východ (pôvodne 4. inšpekčné oddelenie) Bratislava pod ČVS: SKIS-49/IS-4-V-2009 (pôvodne pod ČVS: SKIS-130/IS-4-V-2008), Okresnou prokuratúrou Trebišov pod sp. zn. 1 Pv 62/12, Okresným súdom Trebišov pod sp. zn. 1 T 42/2014 a Krajským súdom v Košiciach pod sp. zn. 8 To 148/2016 a takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo [REDACTED] a [REDACTED] na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane

ľudských práv a základných slobôd v trestnom konaní vedenom Ministerstvom vnútra Slovenskej republiky, sekciou kontroly a inšpekčnej služby, úradom inšpekčnej služby, odborom inšpekčnej služby východ (pôvodne 4. inšpekčné oddelenie) Bratislava pod ČVS: SKIS-49/IS-4-V-2009 (pôvodne pod ČVS: SKIS-130/IS-4-V-2008), Okresnou prokuratúrou Trebišov pod sp. zn. 1 Pv 62/12 a Okresným súdom Trebišov pod sp. zn. 1 T 42/2014 p o r u š e n é b o l i .

2. Základné právo [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] na prerokovanie vecí bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Krajského súdu v Košiciach v konaní vedenom pod sp. zn. 8 To 148/2016 p o r u š e n é n e b o l i .

3. [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] p r i z n á v a finančné zadosťučinenie každému v sume 4 000 € (slovom štyritisíc eur), ktoré sú Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky, sekcia kontroly a inšpekčnej služby, úrad inšpekčnej služby, odbor inšpekčnej služby východ (pôvodne 4. inšpekčné oddelenie) Bratislava v sume 2 000 € (slovom dvetisíc eur) a Okresná prokuratúra Trebišov v sume 2 000 € (slovom dvetisíc eur) p o v i n n é vyplatiť im do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] p r i z n á v a náhradu trov právneho zastúpenia v sume 789,70 € (slovom sedemstoosemdesiatdeväť eur a sedemdesiat centov), ktoré sú Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky, sekcia kontroly a inšpekčnej služby, úrad inšpekčnej služby, odbor inšpekčnej služby východ (pôvodne 4. inšpekčné oddelenie) Bratislava v sume 263,23 € (slovom dvestošesťdesiattri eur a dvadsaťtri centov), Okresná prokuratúra Trebišov v sume 263,24 € (slovom dvestošesťdesiattri eur a dvadsaťštyri centov) a Okresný súd Trebišov v sume 263,23 € (slovom dvestošesťdesiattri eur a dvadsaťtri centov) p o v i n n é vyplatiť na účet ich právneho zástupcu Mgr. JUDr. Zoltána Perhácsa, PhD., do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením sp. zn. I. ÚS 100/2017 z 15. februára 2017 podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) prijal na ďalšie konanie sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľka“), vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) v trestnom konaní ako celku vedenom Ministerstvom vnútra Slovenskej republiky, sekciou kontroly a inšpekčnej služby, úradom inšpekčnej služby, odborom inšpekčnej služby východ (pôvodne 4. inšpekčné oddelenie) Bratislava (ďalej len „ministerstvo vnútra“) pod ČVS: SKIS-49/IS-4-V-2009 (pôvodne pod ČVS: SKIS-130/IS-4-V-2008), Okresnou prokuratúrou Trebišov (ďalej len „okresná prokuratúra“) pod sp. zn. 1 Pv 62/12, Okresným súdom Trebišov (ďalej len „okresný súd“) pod sp. zn. 1 T 42/2014 a Krajským súdom v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) pod sp. zn. 8 To 148/2016 (ďalej aj „napadnuté trestné konanie“).

2. Ústavný súd uznesením sp. zn. II. ÚS 144/2017 z 2. marca 2017 prijal na ďalšie konanie aj sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“, spolu ďalej len „sťažovatelia“), vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru v napadnutom trestnom konaní ako celku vedenom ministerstvom vnútra, okresnou prokuratúrou, okresným súdom a krajským súdom.

3. Ústavný súd uznesením č. k. PLs. ÚS 10/2017-9 z 29. marca 2017 veci vedené ústavným súdom pod sp. zn. I. ÚS 100/2017 a sp. zn. II. ÚS 144/2017 spojil na spoločné konanie, ktoré je ďalej vedené pod sp. zn. I. ÚS 100/2017.

4. Z obsahu sťažností a ich príloh vyplýva, že sťažovatelia sú v procesnom postavení obvinených účastníkmi napadnutého trestného konania, ktoré začalo 8. decembra 2008 vznesením obvinenia sťažovateľom a ďalším piatim spoluobvineným. Napadnuté trestné konanie prebieha viac ako osem rokov a ku dňu podania ústavnej sťažnosti nie je právoplatne skončené. Okresný súd rozsudkom sp. zn. 1 T 42/2014 z 8. septembra 2016 rozhodol o oslobodení obžalovaných spod obžaloby podľa § 285 písm. a) Trestného poriadku. Na základe odvolania podaného prokurátorom okresnej prokuratúry bola vec predložená krajskému súdu na rozhodnutie o odvolaní.

5. Podľa sťažovateľov dĺžka celého prebiehajúceho trestného konania ako celku, teda od momentu vznesenia obvinenia, toho času vedeného na krajskom súde, osem rokov a jeden mesiac (celkovo 97 mesiacov do dátumu spracovania predmetnej sťažnosti) nie je ničím ospravedliteľná. Vo vzťahu k predsúdnu štádiu trestného konania (pátranie, vyšetrowanie) uvádzajú, že Európsky súd pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) pokladá trestné konanie za jeden celok. V nadväznosti na to, opierajúc sa o judikatúru ESLP, žiadajú, aby ústavný súd *„preskúmal celú dĺžku trestného konania, nie iba izolovane vo vzťahu k orgánu verejnej moci, pred ktorým sa vec aktuálne nachádza, pretože ten orgán (v čase spracovania tejto sťažnosti) dokonca nemusí spôsobiť prieťahy v konaní... Inak povedané, podľa štrasburskej judikatúry nie je dôležité, aktuálne pred ktorým konkrétnym orgánom verejnej moci sa daná vec nachádza, rozhodujúca je jedine celková dĺžka konania, za ktorú v danom prípade zodpovedá Slovenská republika ako právny štát.“*.

6. Sťažovatelia v odôvodnení sťažnosti ďalej uviedli:

«Prvýkrát v danej trestnej veci o prieťahoch rozhodol ESLP dňa 22. 10. 2015 [Declaration Case of Perhács v. Slovakia (Application no. 63158/14)].

Druhýkrát v danej trestnej veci o prieťahoch ESLP rozhodol dňa 21. 07. 2016 [Declaration Case of Hami v. Slovakia (Application no. 54888/15)].

Tretíkrát v danej trestnej veci o pried'ahoch ESLP rozhodol dňa 21. 07. 2016 [Declaration Case of Szijjártó v. Slovakia (Application no. 54891/15)].

Napokon o pried'ahoch v predmetnej trestnej veci rozhodol aj ústavný súd nálezom č. k. I. ÚS 306/2016-49 zo 7. júla 2016...

Napriek tomu, že v danej trestnej veci ústavný súd konštatoval pried'ahy v konaní (sp. zn. I. ÚS 306/2016-49) nechal bez povšimnutia... odpoveď sekcie kontroly a inšpekčnej služby Ministerstva vnútra Slovenskej republiky zo dňa 14. 06. 2016, sp. zn. SKIS-OO-2016/001395-004...

Sekcia kontroly a inšpekčnej služby Ministerstva vnútra Slovenskej republiky vedome a úmyselne podsunula, resp. predložila ústavnému súdu zjavne zavádzajúce a nepravdivé (klamlivé) údaje, že v trestnej veci... bolo vykonaných cca 90 výsluchov obvinených. Už z logiky veci vyplýva, že ak v danej trestnej veci bolo celkovo 7 obvinených, tak v žiadnom prípade nemohlo byť vypočutých 90 obvinených...

Sekcia kontroly a inšpekčnej služby Ministerstva vnútra Slovenskej republiky vedome a úmyselne podsunula, resp. predložila ústavnému súdu zjavne zavádzajúce a nepravdivé (klamlivé) údaje aj v tom, že v označenej trestnej veci bolo vykonaných 60 výsluchov svedkov. Je nepochybne preukázateľné..., že v danej trestnej veci vo vzťahu ku skutkom kladeným všetkým 7 obvineným za vinu, nebol vykonaný žiadny výsluch osoby v procesnom postavení svedka (teda ani jeden), ktorý by priamo vypovedal ku konkrétnym skutkom kladeným nám za vinu. Inak povedané, boli vykonané celkovo 2 výsluchy 2 svedkov, a to nadriadeného [REDAKOVANÉ] a po šiestich rokoch od vznesenia obvinenia p. [REDAKOVANÉ], pracovníka právneho oddelenia Colného úradu Michalovce... Táto skutočnosť je potvrdená aj Okresným súdom Trebišov, keď počas hlavného pojednávania nevykonal žiadny výsluch svedka.

... Sekcia kontroly a inšpekčnej služby Ministerstva vnútra Slovenskej republiky... predložila ústavnému súdu zjavne zavádzajúce a nepravdivé (klamlivé) údaje aj v tom, citujem: „...boli zabezpečené listinné podklady a potrebné expertízne vyjadrenia...“ V označenej trestnej veci neboli vykonané žiadne expertízne vyjadrenia. Pokiaľ ide o „zabezpečené listinné podklady“, tak zrejme sekcia kontroly a inšpekčnej služby... má na mysli kópie interných predpisov, ktorými vyšetrovateľ inšpekčnej služby nadbytočne zaťažil trestný spis, čo taktiež opakovane konštatoval Okresný súd Trebišov.

... Neprimeraná dĺžka trestného konania bola zapríčinená primárne neefektívnou a neodbornou činnosťou Ministerstva vnútra Slovenskej republiky, sekcie kontroly a inšpekčnej služby, úradu inšpekčnej služby, odboru inšpekčnej služby východ (pôvodne 4. inšpekčné oddelenie) a sekundárne Okresnou prokuratúrou Trebišov, čo napokon opakovane potvrdil aj Okresný súd Trebišov, keď dvakrát odmietol obžalobu prokurátora, resp. dňa 08.09.2016 nás rozsudkom spod obžaloby prokurátora oslobodil, proti ktorému prokurátor podal zjavne neodborné a nekvalifikované odvolanie, následkom čoho bude ďalšie predĺženie trestného konania. Dôkazom neodbornosti odvolania prokurátora je i skutočnosť, že zjavne ignoruje ustálenú judikatúru ústavného súdu a konštantnú judikatúru štrasburského súdu, na ktorú sa Okresný súd Trebišov mimo iného odvolal.

... daná trestná vec je mimoriadne jednoduchá po skutkovej ako i právnej stránke. Uvedené potvrdzuje aj postup Okresného súdu Trebišov, kedy na jednom jedinom hlavnom pojednávaní dňa 08.09.2016 nás podľa § 285 písm. a) Trestného poriadku oslobodil spod obžaloby prokurátora, pretože nebolo dokázané, že sa stali skutky, pre ktoré sme boli ako obžalovaní trestne stíhaní.

... prokurátor naďalej (vedome) ignorujúc ustálenú judikatúru ústavného súdu a konštantnú judikatúru štrasburského súdu podal zjavne nekvalifikované odvolanie, ktoré... zakladá zneužitie práva na opravný prostriedok, resp. ide z jeho strany o zjavne neopodstatnené odvolanie.»

7. Na základe uvádzaných skutočností sťažovatelia navrhli, aby ústavný súd rozhodol nálezom o porušení ich v záhlaví označených práv v napadnutom trestnom konaní ako celku vedenom ministerstvom vnútra, okresnou prokuratúrou, okresným súdom a krajským súdom; aby prikázal krajskému súdu v napadnutom konaní konať bez zbytočných prierahov, priznal sťažovateľom finančné zadosťučinenie v sume po 10 000 € a náhradu trov konania.

8. Na základe výzvy ústavného súdu sa k veci písomne vyjadrili účastníci konania: ministerstvo vnútra listom sp. zn. KM-OPS1-S-42/2017 z 19. júla 2017, okresná prokuratúra listom č. k. 1 Pv 62/12/8811-171 z 20. apríla 2017, okresný súd zastúpený jeho predsedom listom sp. zn. 1 SprV 265/2017 z 11. apríla 2017, krajský súd zastúpený jeho

predsedom listom sp. zn. 1 SprV 352/2017 z 20. apríla 2017 a právny zástupca sťažovateľa listom z 23. septembra 2017.

8.1 Ministerstvo vnútra vo svojom stanovisku k veci najmä uviedlo:

„Na trestnom konaní sa v zásade podieľajú orgány činné v trestnom konaní (t. j. vo fáze predsúdneho a prípravného konania policajt - vyšetrovateľ a prokurátor ako orgán vykonávajúci dozor nad činnosťou policajta) a súd, ktoré orgány sú od seba oddelené, navzájom nezávislé, s presným výpočtom všetkých kompetencií a postupov v jednotlivých fázach trestného konania v súlade s príslušnými ustanoveniami zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok... Vzhľadom na uvedené je podľa odporcu 1/ nevyhnutné rozlišovať aj zodpovednosť týchto orgánov za konkrétny postup v trestnom konaní. Odporca 1/ sa preto nestotožňuje s názorom sťažovateľov, podľa ktorého je potrebné trestné konanie brať ako jeden celok. Policajt totiž nemá žiadne možnosti ako môže ovplyvniť postup prokurátora alebo súdu. V zmysle § 208 Trestného poriadku jedným zo spôsobom ako môže policajt skončiť vyšetrovanie je podanie návrhu na obžalobu prokurátorovi, čím sa podľa odporcu 1/ zodpovednosť za priebeh trestného konania u policajta končí a presúva sa na príslušného prokurátora, resp. súd. Policajt predsa nemôže niesť zodpovednosť za štádium trestného konania, ktorého sa aktívne nezúčastňuje. Vzhľadom na uvedené podľa odporcu 1/ je nevyhnutné aby sa zodpovednosť za prípadné prieťahy v trestnom konaní posudzovala s ohľadom na konkrétny orgán v jednotlivých štádiách trestného konania.

... Odporca 1/ sa ďalej nemôže stotožniť ani s názorom sťažovateľov, podľa ktorého za celkovú dĺžku trestného konania v danom prípade zodpovedá Slovenská republika. Odporca 1/ pripomína, že ústavná sťažnosť sťažovateľov sa neriadi ustanoveniami zákona č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov, kde štát objektívne zodpovedá za spôsobenú škodu. Slovenská republika ako subjekt so samostatnou procesnou spôsobilosťou napokon nie je pasívne vecne legitimovaný v tomto konaní, preto ani nemôže niesť zodpovednosť za namietané porušenie práv sťažovateľov spôsobených prieťahmi v trestnom konaní, či už v jednotlivých fázach trestného konania alebo v trestnom konaní ako celku.

V konkrétnej trestnej veci sťažovateľov bolo začaté trestné stíhanie dňa 09. 09. 2008 pod ČVS: SKIS-130/IS-4-V-2008. Následne v období od 25. 11. 2008 do 08. 12. 2008 bolo

vyšetrovatelmi špecializovaného tímu Ministerstva vnútra SR zriadeného pri sekcii kontroly a inšpekčnej služby MV SR vznesené obvinenie spolu 28 colníkom (vrátane sťažovateľov), jednému príslušníkovi Policajného zboru (pre trestné činy prijímania úplatku, zneužívanie právomoci verejného činiteľa a podielníctva) a 4 civilným osobám (pre trestný čin podplácania). Dňa 04. 02. 2009 bolo trestné stíhanie sťažovateľov vylúčené na samostatné konanie, ktoré bolo ďalej vedené pod ČVS: SKIS-49/IS-4-V-2009. Dňa 11. 10. 2010 bolo vyšetrowanie ukončené s návrhom na podanie obžaloby. Dňa 10. 02. 2012 prokurátor Okresnej prokuratúry Trebišov podal na Okresný súd Trebišov obžalobu, ktorá bola súdom dňa 26. 04. 2012 odmietnutá a vec bola vrátená prokurátorovi. Následne prokurátor dňa 10. 04. 2013 vrátil vec do prípravného konania na doplnenie vyšetrowania. Dňa 14. 08. 2014 bolo vyšetrowanie po jeho doplnení opätovne ukončené s návrhom na podanie obžaloby.

Zodpovednosť odporcu 1/ za prípadné prietahy v trestnom konaní sa preto môže posudzovať jedine v období od 08. 12. 2008 (vznesenie obvinenia sťažovateľom) do 11. 10. 2010 (podanie návrhu na obžalobu) a neskôr v období od 10. 04. 2013 (vrátenie veci do prípravného konania) do 14. 08. 2014 (opätovné podanie návrhu na obžalobu). Aby súd mohol skonštatovať zodpovednosť odporcu 1/ za prípadné prietahy v trestnom konaní, musí preskúmať postup policajta v prípravnom konaní vo vyššie uvedenom období, v ktorom bolo vo veci vedené vyšetrowanie príslušníkom Policajného zboru.

... Vzhľadom na počet obvinených osôb a rozsah trestnej činnosti možno uzavrieť, že išlo o náročnú trestnú vec najmä z dôvodu, že pri kvalifikovaní jednotlivých skutkových podstát trestných činov prichádzalo do úvahy spoločné konanie ostatných spoluobvinených (bývalých kolegov) vo forme spolupáchateľstva, preto sa potreba vykonaných úkonov musela posudzovať nielen na trestnú vec sťažovateľov. Z tohto dôvodu so skutkami sťažovateľov súvisia aj ďalšie trestné konania, napríklad konanie na Špecializovanom trestnom súde Pezinok, pracovisko Banská Bystrica, sp. zn. BB-3T 30/2013, kde boli obžalovaní (bývalí kolegovia sťažovateľov na Colnom úrade) právoplatne odsúdení na nepodmienečné tresty odňatia slobody za obdobnú trestnú činnosť.

Podľa názoru odporcu 1/ vyšetrovatel' v trestnej veci sťažovateľov viedol vyšetrowanie primerane a bez prietahov, vzhľadom na všetky okolnosti daného prípadu, najmä na počet spoluobvinených osôb, osoby obvinených ako príslušníkov Policajného

zboru, náročnosťou zabezpečenia potrebných dôkazov, počtom strán vyšetrovacích spisov atď.. Odporca 1/ pripomína, že dozor nad postupom vyšetrovateľa v trestnom konaní vykonáva príslušný prokurátor, ktorý opakovane preskúmal postup policajta v tejto veci (vyjadrenie prokurátora zo dňa 23. 09. 2013 a 09. 05. 2014) avšak bez toho, aby konštatoval akékoľvek pochybenia alebo prieťahy v konaní.

... Čo sa týka dôvodov odmietnutia obžaloby a vrátenia veci do prípravného konania, za obsah podanej obžaloby zodpovedá prokurátor, ktorý obžalobu na súd podáva. Podľa odporcu 1/ ani prípadná potreba doplnenia dokazovania automaticky neznamená, že by vyšetrovanie bolo vedené neefektívne alebo neodborne tak ako sa domnievajú sťažovatelia. Otázka dostatočného preukázania skutkového tvrdenia vrátane právnej kvalifikácie trestných činov prináleží prokurátorovi, ktorý po skončení vyšetrovania podáva na súd obžalobu s návrhom na vykonanie dôkazov na hlavnom pojednávaní.

Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti odporca 1/ dospel k záveru, že svojim postupom nespôsobil prieťahy v trestnom konaní, naopak v prípravnom konaní postupoval v súlade so zákonom, preto nenesie žiadnu zodpovednosť za neprimeranú dĺžku trestného konania. Odporca 1/ svojim konaním neporušil práva sťažovateľov, preto ich nárok na primerané finančné zadostučinenie voči odporcovi 1/ nie je dôvodný.“

8.2 Okresná prokuratúra vo svojom vyjadrení k veci predovšetkým uviedla:

„Predmetná trestná vec obvinených [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ], ako aj iných bola na Okresnú prokuratúru Trebišov odstúpená z Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky dňa 20. 01. 2012 spolu s ukončeným vyšetrovacím spisom vyšetrovateľa Ministerstva vnútra Slovenskej republiky... a jeho návrhom na podanie obžaloby...

V danej veci... si dovoľujem poukázať na tú skutočnosť, že vyšetrovateľom PZ bolo stíhaných celkovo 8 obvinených a z právneho a skutkového hľadiska sa jednalo o pomerne komplikovanú trestnú vec vzhľadom aj na potrebu vykonávania procesných úkonov, o ktorých bolo potrebné upovedomovať všetkých obvinených a ich obhajcov a detailne vyselektovať účasť jednotlivých obvinených na spáchaných skutkoch. V neposlednom rade... k celkovej dĺžke konania na Okresnej prokuratúre Trebišov prispeli aj početné podania jednotlivých obvinených na okresnú prokuratúru, ktorými sa bolo potrebné zaoberať

v zmysle Trestného poriadku, ako aj Zákona o prokuratúre, a to buď príslušným prokurátorom Okresnej prokuratúry Trebišov, prípadne prokurátorom Krajskej prokuratúry v Košiciach.

... z celkovej doby konania v predmetnej trestnej veci, na ktorú poukazujú vo svojich sťažnostiach [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ], bolo trestné konanie realizované, resp. vykonávaný prokurátorský dozor Okresnou prokuratúrou Trebišov celkovo 19 mesiacov z celkovej doby konania uvádzanej sťažovateľmi 97 mesiacov. Mám za to, že v tejto dobe boli Okresnou prokuratúrou Trebišov vykonávané riadne a včas všetky procesné úkony, ktoré Trestný poriadok zveruje do právomoci a povinnosti prokurátora, a to okrem pokynov prokurátora, vykonávania previerok vyšetrovacieho spisu, aj početné rozhodnutia v súvislosti so žiadosťami obvinených, ktoré ako je nižšie uvedené, boli Okresnou prokuratúrou Trebišov, prípadne Krajskou prokuratúrou v Košiciach realizované takmer s mesačnou periodicitou.

V období, kedy bola vec realizovaná, resp. dozorovaná Okresnou prokuratúrou Trebišov pod sp. zn. 1 Pv 62/12, bolo do vyšetrovacieho spisu zabezpečené v zmysle požiadaviek uvedených v rozhodnutiach Okresného súdu Trebišov a Krajského súdu v Košiciach rozsiahle množstvo listinného materiálu, boli vykonané výsluchy svedkov celkovo v rozsahu 430 listov nachádzajúcich sa v 3. zväzku predmetného vyšetrovacieho spisu Inšpekcie Ministerstva vnútra SR. Mimo iných bol vykonaný dňa 10. 10. 2016 výsluch svedka [REDAKOVANÉ], taktiež svedka [REDAKOVANÉ]. Bol zabezpečený prepis obrazovo-zvukových záznamov vo veci všetkých obvinených, taktiež prekladateľský úkon z jazyka maďarského do jazyka slovenského prekladateľkou [REDAKOVANÉ] č. 5/2014. Na základe žiadosti vyšetrovateľa bola dňa 07. 02. 2014 doručená správa Colného úradu Michalovce ohľadom služobnej činnosti jednotlivých colníkov v súvislosti s vedenou trestnou vecou, súčasne rozhodnutia riaditeľstva Colného úradu Michalovce v súvislosti s touto činnosťou, prezenčné listiny z porád vedenia colného úradu, záznamy z pracovných porád v súvislosti s činnosťou, ktorá bola obvineným kladená za vinu. Dňa 26. 06. 2014 bol ako svedok vypočutý [REDAKOVANÉ]. Ako listinný dôkaz bol zabezpečený Režim hraničného priechodu Čierna nad Tisou - ČOP v súvislosti s vykonávaním hraničnej a colnej kontroly na železničnom hraničnom priechode s colníkmi Colného úradu Michalovce, rozhodnutia Colného riaditeľstva SR vo veci oboznamovania colníkov

s rozkazmi, nariadeniami, príkazmi a pokynmi nadriadených. Následne boli vyšetrovateľom PZ zabezpečené charakteristiky na obvinených a vykonané preštudovanie vyšetrovacieho spisu všetkými obvinenými a ich obhajcami.

Ku konaniu na okresnej prokuratúre chronologicky uvádzam, že po naštudovaní vyšetrovacieho spisu prokurátorom, ktorému bola predmetná vec pridelená, bola dňa 10. 02. 2012, teda 20 dní od doručenia predmetného vyšetrovacieho spisu, podaná obžaloba na Okresný súd Trebišov...

Uznesením Okresného súdu Trebišov pod sp. zn. 3T/26/2012 zo dňa 26. 04. 2012, doručeným na Okresnú prokuratúru Trebišov dňa 05. 06. 2012, bola obžaloba odmietnutá a vec vrátená prokurátorovi. Okresnou prokuratúrou Trebišov bola toho istého dňa podaná sťažnosť proti uzneseniu Okresného súdu Trebišov...

Krajský súd v Košiciach uznesením... zamietol sťažnosť okresného prokurátora. Predmetné uznesenie Krajského súdu v Košiciach bolo na Okresnú prokuratúru Trebišov doručené dňa 28. 02. 2013. Na danú trestnú vec sa vzťahujúci vyšetrovací spis bol z Okresného súdu Trebišov doručený na Okresnú prokuratúru Trebišov dňa 14. 03. 2013.

... v predmetnom období, teda od 10. 02. 2012 do 14. 03. 2013, teda 1 rok a 1 mesiac, sa daná trestná vec nachádzala v konaní pred súdom a teda zo strany Okresnej prokuratúry Trebišov nemohli byť vo veci vykonávané procesné úkony.

Po doručení vyšetrovacieho spisu z Okresného súdu Trebišov bola opatrením prokurátora Okresnej prokuratúry Trebišov zo dňa 08. 04. 2013 vrátená vec vyšetrovateľovi PZ na doplnenie vyšetrovania spolu s pokynom prokurátora v intenciách odôvodnení uznesenia Okresného súdu Trebišov o vrátení veci, ako aj Krajského súdu v Košiciach, ktorým zamietol sťažnosť okresného prokurátora.

... Na základe vykonaného dokazovania bol dňa 19. 08. 2014 predložený vyšetrovací spis Sekcie kontroly a inšpekčnej služby MV SR na Okresnú prokuratúru Trebišov s návrhom na podanie obžaloby...

Dňa 07. 10. 2014 bola prokurátorom Okresnej prokuratúry Trebišov podaná... obžaloba na Okresný súd Trebišov spolu s príslušným vyšetrovacím spisom... Dovoľujem si poznamenať, že po dni podania obžaloby už v predmetnej veci vyšetrovací spis nebol k dispozícii okresnej prokuratúry..., nakoľko sa... nachádzal... plne v dispozícii Okresného súdu Trebišov, prípadne Krajského súdu v Košiciach...

K podaným sťažnostiam... uvádzam, že z celkovej doby konania, teda od vznesenia obvinenia obom sťažovateľom... bolo trestné konanie realizované, resp. vykonávaný prokurátorský dozor v zmysle príslušných ustanovení Trestného poriadku do doby odstúpenia danej trestnej veci na Okresnú prokuratúru Trebišov, prokurátorom Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky, teda od 08. 12. 2008 do 20. 01. 2012, čo predstavuje celkovo dobu necelých 38 mesiacov.

Po podaní prvej, ako aj druhej obžaloby Okresnej prokuratúry Trebišov, konal Okresný súd Trebišov a Krajský súd v Košiciach v dobe od 10. 02. 2012 do 14. 03. 2013 a následne od 07. 10. 2014 až do rozhodnutia Krajského súdu v Košiciach dňa 13. 02. 2017, čo predstavuje celkovú dobu konania 41 mesiacov.

Daná trestná vec bola Okresnou prokuratúrou Trebišov realizovaná, resp. vykonávaný dozor v trestnom konaní v zmysle príslušných ustanovení Trestného poriadku v dobe od 20. 01. 2012 do 10. 02. 2012 a následne od 04. 03. 2013 do 07. 10. 2014, čo predstavuje celkovú dobu 19 mesiacov, počas ktorej boli riadne vykonávané úkony trestného konania... Mám teda za to, že v predmetnej trestnej veci nedošlo Okresnou prokuratúrou Trebišov k porušeniu základných práv sťažovateľov... Dovolím si zastávať názor, že vzhľadom na rozsah úkonov vykonaných Okresnou prokuratúrou Trebišov v prípravnom konaní sa javí celková doba realizácie týchto úkonov v trvaní 19 mesiacov ako primeraná. Úkony boli okresnou prokuratúrou vykonávané riadne a včas bez zbytočných prieťahov...

Taktiež z podaných sťažností vyplýva, že sťažovatelia v predložených sťažnostiach žiadnym konkrétnym spôsobom nenapádajú realizáciu úkonov trestného konania Okresnou prokuratúrou Trebišov v priebehu prípravného konania, avšak spôsobenie prieťahov v konaní pripisujú Okresnej prokuratúre Trebišov až v štádiu po podaní obžaloby, kedy vo veci koná nestranný a nezávislý súd. Dovoľujem si uviesť, že prokurátor je v konaní pred súdom iba stranou súdneho konania tak, ako aj sťažovatelia... a v zmysle platnej právnej úpravy prislúchajú aj prokurátorovi ako strane tohto konania práva na podanie opravného prostriedku voči rozhodnutiam Okresného súdu Trebišov. Mám za to, že napádaná skutočnosť sťažovateľmi, že sa v danej trestnej veci jednalo o zjavne neopodstatnené využitie týchto opravných prostriedkov, považujem za čisto subjektívny názor sťažovateľov. V tejto súvislosti považujem za potrebné poukázať aj na tú skutočnosť,

že po tom, čo Okresný súd Trebišov opätovne odmietol novú obžalobu prokurátora zo dňa 07. 10. 2014, bolo uznesením Krajského súdu v Košiciach konštatované, že okresný súd nepostupoval správne, jeho uznesenie zrušil a prikázal Okresnému súdu Trebišov, aby vo veci konal a vytýčil hlavné pojednávanie. Z tohto uznesenia Krajského súdu Košice vyplýva, že tento zjavne považoval doplnenie dokazovania v prípravnom konaní v zmysle jeho predchádzajúcich inštrukcií za dostačujúce a teda skutkový stav opísaný v obžalobe odôvodnený na prijatie obžaloby súdom a vykonanie hlavného pojednávania.

Taktiež sa nemôžem stotožniť so skutočnosťami uvádzanými v sťažnostiach oboch sťažovateľov v súvislosti s podaním odvolania okresného prokurátora voči rozsudku Okresného súdu Trebišov, kde na základe ich tvrdenia týmto malo dôjsť k priesťahom v konaní. Opätovne si dovoľujem poukázať na skutočnosť, že prokurátor je v konaní pred súdom iba stranou súdneho konania a prináležia mu teda všetky práva uvedené v Trestnom poriadku, teda aj právo podať odvolanie voči rozsudku okresného súdu...

Vzhľadom na všetky vyššie uvedené skutočnosti... mám teda za to, že i napriek celkovej dobe konania na Okresnej prokuratúre Trebišov v trvaní 19 mesiacov, nebolo zo strany Okresnej prokuratúry Trebišov v rámci realizácie úkonov prípravného konania zasiahnuté do práv sťažovateľov..., pričom k celkovej dobe konania v značenej miere prispelo aj zabezpečovanie pomerne rozsiahleho listinného dôkazného materiálu v zmysle požiadaviek rozhodnutí Okresného súdu Trebišov a Krajského súdu v Košiciach a v neposlednom rade aj potreba procesného riešenia pomerne veľkého rozsahu podaní vykonávaných pravidelne spoluobvinenými v predmetnej trestnej veci, čo spôsobilo, že vyšetrovací spis sa z celkovej doby konania na Okresnej prokuratúre Trebišov nachádzal aj na nadriadených prokuratúrach Okresnej prokuratúry Trebišov.

Mám teda za to, že v dobe dispozície právami a povinnosťami Okresnej prokuratúry Trebišov ako orgánu vykonávajúceho dozor v prípravnom konaní, vynímajúc realizáciu úkonov Úradom špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky a Okresného súdu Trebišov a Krajského súdu v Košiciach, nedošlo k priesťahom v konaní, ktoré by zakladali namietané porušenia základných práv sťažovateľov... Z týchto dôvodov Okresná prokuratúra Trebišov navrhuje, aby podané sťažnosti [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] vo vzťahu k Okresnej prokuratúre Trebišov ako odporcovi boli ako nedôvodné zamietnuté.“

8.3 Predseda okresného súdu vo svojom vyjadrení k sťažnostiam predovšetkým uviedol:

„... po preštudovaní trestného spisu Okresného súdu Trebišov, sp. zn. 1 T/42/2014, som nezistil žiadne pochybenia zákonného sudcu, ktoré by mali za následok porušenie... práv sťažovateľa.

Okresný súd Trebišov už uznesením sp. zn. 3T/26/2012 zo dňa 26. 4. 2012 odmietol obžalobu a vrátil vec prokurátorovi. Po došetrení veci a po podaní obžaloby, súd opätovne postupoval podľa § 244 ods. 1 písm. h/ Tr. poriadku, avšak odvolací súd dňa 21. 12. 2015 napadnuté uznesenie zrušil a uložil okresnému súdu, aby vo veci konal a rozhodol.

V dôsledku odchodu zákonného sudcu JUDr. Mariána Sopoligu do dôchodku (1. 7. 2015), bola dňa 10. 2. 2016 vec pridelená Rozvrhom práce Okresného súdu Trebišov na rok 2016, JUDr. Martinovi Kurečkovi, ktorý v roku 2016 vec rozhodol tak, že obžalovaných spod obžaloby oslobodil.“

8.4 Predseda krajského súdu vo svojom vyjadrení k opodstatnenosti sťažností najmä uviedol:

„Vykonaným šetrením... som zistil, že dňa 13. 2. 2012 prokurátor Okresnej prokuratúry Trebišov podal Okresnému súdu v Trebišove obžalobu sp. zn. 1 Pv/62/2012 na [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ], t. č. [REDAKOVANÉ] a spol. pre zločin zneužívania právomoci verejného činiteľa formou spolupáchateľstva podľa § 20, § 326 ods. 1 písm. a), ods. 2 písm. a) Tr. zák. s poukazom na § 138 písm. h) Tr. zák.

Okresný súd Trebišov uznesením zo dňa 26. 4. 2012 sp. zn. 3T/26/2012 obžalobu odmietol a vec vrátil prokurátorovi. Následne predmetná trestná vec bola dňa 29. 6. 2012 predložená Krajskému súdu v Košiciach na rozhodnutie o podanej sťažnosti prokurátorom.

Krajský súd uznesením zo dňa 31. 12. 2012 sp. zn. 4 To/61/2012 zamietol sťažnosť okresného prokurátora. Rozhodnutie bolo súdom písomne vyhotovené dňa 21. 2. 2013 po predĺžení lehoty z dôvodu práceneschopnosti zákonného sudcu a vec vrátená Okresnému súdu Trebišov dňa 26. 2. 2013.

Prokurátor vo veci opäť dňa 8. 10. 2014 podal obžalobu Okresnému súdu Trebišov... Okresný súd Trebišov uznesením zo dňa 5. 3. 2015 sp. zn. 1 T/42/2014 obžalobu odmietol a vrátil vec prokurátorovi.

Dňa 14. 4. 2015 bola trestná vec predložená Krajskému súdu v Košiciach na rozhodnutie o podaných sťažnostiach prokurátora a štyroch obvinených (nie však sťažovateľov).

Krajský súd v Košiciach rozhodol uznesením sp.zn. 8 To/31/2015 - 1142 zo dňa 21. 12. 2015 tak, že zrušil napadnuté uznesenie a uložil okresnému súdu, aby vo veci znovu konal a rozhodol.

Rozhodnutie bolo písomne vyhotovené dňa 17. 2. 2016 po predĺžení lehoty na vyhotovenie rozhodnutia z dôvodu práceneschopnosti zákonného sudcu a vec bola vrátená Okresnému súdu Trebišov dňa 24. 2. 2016.

V súvislosti s namietanými právami sťažovateľov... pokiaľ ide o konanie na Krajskom súde v Košiciach, vzhľadom na vyššie uvedený prehľad úkonov v predmetnej trestnej veci, je žiaduce uviesť, že táto vec po právnej stránke síce patrí do štandardnej rozhodovacej agendy všeobecného súdnictva, ale na druhej strane je potrebné komplexne vyhodnotiť aj rozsah spisového materiálu, ktorý sa odvíja od zistenia, že ide o skupinovú trestnú vec s počtom obvinených osôb sedem, čo nesporne ovplyvnilo dĺžku času nevyhnutného na jej naštudovanie krajským súdom pred jeho rozhodnutím. Zároveň je žiaduce zohľadniť aj tú skutočnosť, že senát odvolacieho súdu v danom období mal pridelené aj ďalšie veci určené na prejednanie a rozhodnutie, pričom musí zachovať aj poradie napadnutých vecí a zároveň rešpektovať právo prednosti na rozhodnutie väzobných vecí. Dĺžku konania krajského súdu ovplyvnila aj práceneschopnosť zákonného sudcu, ktorá zapríčinila predĺženie lehoty na písomné vyhotovenie rozhodnutia sťažnostným súdom.

... predmetná trestná vec bola ostatne predložená na rozhodnutie o odvolaní prokurátora proti rozsudku Okresného súdu Trebišov zo dňa 8. 9. 2016 sp. zn. 1T/42/2014 Krajskému súdu v Košiciach dňa 15. 12. 2016. Krajský súd vo veci rozhodol uznesením zo dňa 13. 3. 2017 sp. zn. 8 To/148/2016 tak, že odvolanie okresného prokurátora zamietol. V súčasnosti plynie lehota 30 pracovných dní od vyhlásenia rozhodnutia odvolacieho súdu na jeho písomné vyhotovenie.

V tejto časti konania krajského súdu v jeho postupe sme nezistili zbytočné prietahy spočívajúce v nečinnosti, ba práve naopak, postup odvolacieho súdu a jeho úkony boli efektívne.

Pre úplnosť poznamenávame, že nie je v moci krajského súdu ovplyvniť celkovú dĺžku konania v posudzovanej trestnej veci od 8. 12. 2008. Krajský súd v Košiciach vo veci rozhodoval trikrát, pričom celková doba konania na krajskom súde teda predstavovala 21 mesiacov, čo je z nášho pohľadu akceptovateľné, pretože je to primerané konkrétnym okolnostiam prípadu a skutočnostiam, na ktoré bolo v tomto vyjadrení poukázané. Konanie bolo právoplatne skončené rozhodnutím Krajského súdu v Košiciach dňa 13. 3. 2017.

Za daných okolností sťažovateľmi [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ], t. č. [REDAKOVANÉ] namietané porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy SR, ako aj práva podľa článku 6 odsek 1 Dohovoru postupom Krajského súdu v Košiciach považujeme za nedôvodné a preto navrhujeme sťažnosti sťažovateľov... nevyhovieť.“

8.5 Právny zástupca sťažovateľov zaujal stanovisko k vyjadreniam ministerstva vnútra, okresnej prokuratúry, okresného súdu a krajského súdu podaním z 23. septembra 2017 doručeným ústavnému súdu 28. septembra 2017, v ktorom zotrval na dôvodoch podaných sťažností a ďalej uviedol:

„Pokiaľ ide o vyjadrenia Okresného súdu Trebišov a Krajského súdu v Košiciach, sťažovatelia k týmto nemajú žiadne výhrady, pretože tieto orgány verejnej moci sa nedopustili takých prietahov v konaní, ktoré by mali za následok porušenie sťažovateľmi označených základných práv a slobôd.

... sťažovatelia v prípade uznania prietahov žiadajú finančné zadostučinenie výlučne od ministerstva a Okresnej prokuratúry Trebišov. Napokon aj dĺžku doby, počas ktorej sa trestná vec nachádzala pred Okresným súdom Trebišov a Krajským súdom v Košiciach, treba pričítať orgánom prípravného konania, a to z dôvodu nesprávneho (neefektívneho) úradného (procesného) postupu, ktorý sa objektívne prejavil primárne v tom, že došlo k opakovanému odmietnutiu obžaloby prokurátora a vráteniu veci do prípravného konania, o čom musel na základe podanej sťažnosti prokurátora opakovane rozhodovať Krajský súd v Košiciach.

... *Prieťahom v konaní sa ani teoreticky nemohli dopustiť obvinení, a to aj napriek tomu, že ich bolo spolu sedem, pretože sa všetci siedmi dostavili na hlavné pojednávanie konané dňa 08. 09. 2016 a rovnako aj na verejné zasadnutie konané dňa 13. 03. 2017, kedy Krajský súd v Košiciach odvolanie prokurátora zamietol.*

... *Sťažovatelia argumentáciu a poukazovanie na iné trestné konania považujú za zavádzanie ústavného súdu so snahou ministerstva účelne prezentovať zložitosť prípadu.*

Fakt, že súd prvého stupňa v danej trestnej veci konal a vo veci meritórne rozhodol na jedinom hlavnom pojednávaní objektívne vylučuje tvrdenie ministerstva, že išlo o náročnú trestnú vec.

... *Pokiaľ ide o vyjadrenie Okresnej prokuratúry Trebišov, argumentácia je obdobná ako argumentácia ministerstva, pričom na rozdiel od ministerstva, Okresná prokuratúra Trebišov uvádza 32 obvinených colníkov. Sťažovatelia len opakujú, že v ich trestnej veci bolo obvinených spolu 7 colníkov. Ani po skutkovej a ani po právnej stránke nešlo o komplikovanú trestnú vec, tak ako poukazuje Okresná prokuratúra Trebišov. Zložitosť trestnej veci vylučuje aj skutočnosť, že v danej trestnej veci bolo celkom vypočítaných 7 obvinených a 2 svedkovia, resp. na hlavnom pojednávaní iba 7 obvinených... Argumentácia dozorového prokurátora o rozsiahlom množstve listinného materiálu celkovo v rozsahu 430 listov nachádzajúcich sa v 3. zväzkoch vyšetrovacieho spisu, ktorou sa snaží navodiť zložitosť vyšetrovanej veci, je z viacerých dôvodov taktiež právne neudržateľná. Po prvé, v zmysle judikatúry všeobecných súdov zabezpečenie, resp. vyžiadanie listinných dôkazov z hľadiska vyšetrovania nemožno považovať za úkony náročné... Po druhé, v danej trestnej veci napokon súd prvého stupňa poukázal a vytkol orgánom prípravného konania, že do spisu nadbytočne zabezpečili, resp. vyhotovili fotokópie rôznych právnych predpisov, interných predpisov, nariadení, rozkazov, pokynov a príkazov. Navyše, samotná objemnosť vyšetrovacieho spisu, bez ohľadu na počet listov, ešte neznamená, že ide o zložitú, resp. komplikovanú trestnú vec.*

Na jednej strane dozorový prokurátor poukazuje na ďalšie trestné veci, ktoré boli vylúčené na samostatné konania, čo už samo o sebe je prekvapivé, keďže od momentu ich vylúčenia ide o iné samostatné trestné veci, na druhej strane však zamlčal, že v jednej takejto trestnej veci, ktorá bola vylúčená na samostatné konanie, už nepodal ani odvolanie proti rozsudku súdu prvého stupňa.“

9. Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ich stanoviskami k opodstatnenosti sťažnosti dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

II.

10. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1 a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

11. Sťažovatelia sa sťažnosťou domáhali vyslovenia porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru v trestnom konaní ako celku postupom ministerstva vnútra v konaní vedenom pod ČVS: SKIS-49/IS-4-V-2009 (pôvodne pod ČVS: SKIS-130/IS-4-V-2008), postupom okresnej prokuratúry v konaní

vedenom pod sp. zn. 1 Pv 62/12, postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 1 T 42/2014 a postupom krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 8 To 148/2016.

12. Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietahov...

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná...

13. Ústavný súd si pri výklade „práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov“ garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru ESĽP k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o „právo na prejednanie veci v primeranej lehote“, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03).

14. Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstráni. K odstráneniu stavu právnej neistoty dochádza až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iného štátneho orgánu. Preto na naplnenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy nestačí, aby štátne orgány vec prerokovali, prípadne vykonali rôzne úkony bez ohľadu na ich počet a právoplatne nerozhodli (m. m. I. ÚS 24/03, IV. ÚS 232/03).

15. Aj podľa judikatúry ESĽP má obvinený právo na to, aby o jeho trestnom obvinení bolo rozhodnuté v primeranej lehote. Toto právo je integrálnou súčasťou práva na spravodlivý proces. Podmieňuje priamo spravodlivý charakter konania tým, že zabraňuje strate dôkazov alebo oslabeniu ich dôkaznej hodnoty. Bráni tiež tomu, aby obvinený bol príliš dlho vystavený zásahom do svojich práv a slobôd a neistote o svojom osude (rozsudok ESĽP vo veci Wemhoff v. Nemecko z 27. 6. 1968).

16. Judikatúra ústavného súdu sa ustálila v tom, že otázka, či v konkrétnom prípade bolo, alebo nebolo porušené základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov garantované v čl. 48 ods. 2 ústavy, sa skúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti každého jednotlivého prípadu najmä podľa týchto troch základných kritérií: zložitosť veci, správanie účastníka a postup súdu (napr. I. ÚS 41/02). Ústavný súd pritom prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (napr. I. ÚS 19/00, I. ÚS 54/02, II. ÚS 32/02). Podľa rovnakých kritérií postupoval aj v danom prípade.

17. Ústavný súd predovšetkým konštatuje, že z hľadiska hodnotenia povahy veci sa oprel o všeobecnú zásadu uznávanú aj v judikatúre ESLP, podľa ktorej sa primeraná lehota na konanie v trestných veciach v dôsledku mimoriadne citeľného zásahu do sféry osobných práv a slobôd, ktorý je s priebehom trestného procesu spojený, musí posudzovať prísnejšie (napr. II. ÚS 32/03, I. ÚS 11/08). Nemožno pochybovať o tom, že aj povaha predmetného trestného činu si vyžaduje osobitnú starostlivosť orgánov činných v trestnom konaní a všeobecného súdu o naplnenie účelu trestného konania, čo okrem iného znamená, že orgány činné v trestnom konaní a všeobecný súd majú povinnosť organizovať svoj procesný postup tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a skončená, aby sa čo najskôr odstránil stav právnej neistoty účastníkov konania vrátane poškodených strán.

18. Posúdením namietaného konania podľa prvého kritéria ústavný súd dospel k záveru, že preskúmané konanie nebolo po právnej stránke zložité. Podľa názoru ústavného súdu však vec sťažovateľov vykazovala určitý stupeň faktickej zložitosti, ktorý súvisel s väčším počtom obvinených, ktorých bolo pôvodne 32, a po vylúčení na samostatné konanie 7. Ústavný súd však poznamenáva, že ani skutková zložitosť veci nemôže ospravedlniť neúmernú celkovú dĺžku trestného konania.

19. Pri hodnotení ďalšieho kritéria, teda správania sťažovateľov v namietanom konaní, ústavný súd nezistil takú okolnosť, ktorá by mala byť osobitne zohľadnená na ich ťarchu pri posudzovaní otázky, či a z akých dôvodov došlo v predmetnom konaní k zbytočným priet'ahom. V súvislosti s námietkou okresnej prokuratúry týkajúcou

sa procesnej aktivity sťažovateľov a ďalších obvinených poukazuje ústavný súd na svoju ustálenú judikatúru, podľa ktorej v dôsledku uplatnenia procesných práv účastníkom (stranou) konania neznáša zodpovednosť za predĺženie konania oprávnená osoba, ale zodpovednosť v takomto prípade nemožno pripísať ani na vrub štátnemu orgánu konajúcemu vo veci (III. ÚS 242/03, IV. ÚS 218/04, III. ÚS 132/2012).

20. Napokon ústavný súd hodnotil samotný postup ministerstva vnútra, okresnej prokuratúry, okresného súdu a krajského súdu v napadnutom trestnom konaní, pričom vychádzal jednak z vyjadrení účastníkov konania, ako aj z prehľadu spisu okresného súdu sp. zn. 1 T 42/2014 spracovaného v konaní vedenom ústavným súdom pod sp. zn. I. ÚS 306/2016. Napadnuté trestné konanie začalo vznesením obvinenia uznesením ministerstva vnútra ČVS: SKIS-130/IS-4-V-2008 z 8. decembra 2008 a bolo právoplatne skončené rozhodnutím krajského súdu z 13. marca 2017, ktorým bolo zamietnuté odvolanie okresného prokurátora proti oslobodzujúcemu rozsudku okresného súdu z 8. septembra 2016. Vzhľadom na celkovú dĺžku trestného stíhania sťažovateľov (8 a pol roka) ústavný súd nepovažoval za potrebné podrobne skúmať postup orgánov činných v trestnom konaní a okresného súdu, pretože aj skutkovo či právne náročnejšia trestná vec musí byť po takej dlhej dobe právoplatne skončená, ináč dochádza k porušovaniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Dobu 8 a pol roka treba z ústavnoprávneho hľadiska považovať za neakceptovateľnú a ničím neospravedliteľnú.

21. Vo vzťahu k postupu krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 8 To 148/2016, ktoré začalo predložením veci krajskému súdu 15. decembra 2016, ústavný súd konštatuje, že v jeho postupe nevzhliadol namietané porušenie označených práv sťažovateľov, keďže krajský súd rozhodol o odvolaní okresného prokurátora 13. marca 2017, teda do troch mesiacov, čo treba považovať za lehotu primeranú a ústavne akceptovateľnú.

22. V súvislosti s obranou okresnej prokuratúry, že nespôsobilá prietahy v napadnutom konaní, keďže ňou vykonávané úkony boli realizované riadne a včas, ústavný

súd pripomína, že nielen nečinnosť, ale aj nesústredená a neefektívna činnosť štátneho orgánu (všeobecného súdu) môže zapríčiniť porušenie ústavou zaručeného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov, ak činnosť štátneho orgánu nesmerovala k odstráneniu právnej neistoty týkajúcej sa tých práv, pre ktoré sa sťažovateľ obrátil na štátny orgán, aby o jeho veci rozhodol (napr. I. ÚS 376/06, III. ÚS 90/07, III. ÚS 109/07).

23. Podľa názoru ústavného súdu neprimeraná dĺžka konania bola vo veci sťažovateľov zapríčinená aj neefektívnym postupom okresnej prokuratúry, keď obžaloba obsahujúca po formálnej a vecnej stránke všetky zákonom predpísané náležitosti, ktorá by mohla byť podkladom na prerokovanie veci pred okresným súdom na hlavnom pojednávaní, bola okresnému súdu doručená 8. októbra 2014, teda takmer 6 rokov od vznesenia obvinenia.

24. Vo vzťahu k argumentácii okresnej prokuratúry o potrebe procesného riešenia veľkého počtu podaní obvinených, čo spôsobilo, že vyšetrovací spis sa nachádzal aj na nadriadených prokuratúrach, ústavný súd uvádza, že vyšetrovateľ vždy disponuje kópiou, alebo tzv. konceptom vyšetrovacieho spisu, preto skutočnosť, že vo veci bol podaný podnet, resp. iné podanie, ktoré je potrebné vybaviť, nemôže byť dôvodom nekonania orgánu činného v trestnom konaní. Na uvedenú námietku preto nebolo možné prihliadnuť.

25. Na základe uvedeného ústavný súd konštatuje, že neprimeranou dĺžkou napadnutého trestného konania ako celku vedeného ministerstvom vnútra pod ČVS: SKIS 49/IS-4-V-2009 (pôvodne pod ČVS: SKIS-130/IS-4-V-2008), okresnou prokuratúrou pod sp. zn. 1 Pv 62/12 a okresným súdom pod sp. zn. 1 T 42/2014 bolo porušené základné právo sťažovateľov na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku tohto rozhodnutia). Naopak, vo vzťahu k postupu krajského súdu v napadnutom konaní vedenom pod sp. zn. 8 To 148/2016 ústavný súd vyslovil, že nedošlo k porušeniu označených práv sťažovateľov (bod 2 výroku rozhodnutia).

26. Vzhľadom na to, že 13. marca 2017 bola predmetná vec na krajskom súde právoplatne rozhodnutá, neprichádzalo do úvahy v okolnostiach danej veci rozhodnutie podľa § 56 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde.

27. Podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd priznať tomu, koho základné právo alebo sloboda sa porušili, aj primerané finančné zadosťučinenie. Sťažovatelia žiadali priznať primerané finančné zadosťučinenie každému v sume 10 000 € vzhľadom na neprimeranú dĺžku trestného konania, ktoré malo dopad na spoločenské postavenie sťažovateľov, ich rodinné a osobné vzťahy.

28. Vzhľadom na okolnosti danej veci ústavný súd dospel k názoru, že len konštatovanie porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nie je dostatočným zadosťučinením pre sťažovateľov. Ústavný súd preto uznal za odôvodnené priznať im aj finančné zadosťučinenie podľa citovaného ustanovenia zákona o ústavnom súde, ktoré podľa zásad spravodlivosti s prihliadnutím na všetky okolnosti zisteného porušenia práv sťažovateľov, najmä na neprimeranú dĺžku napadnutého trestného konania považuje za primerané v sume 4 000 € každému sťažovateľovi (bod 3 výroku tohto rozhodnutia). Na úhradu primeraného finančného zadosťučinenia ústavný súd zaviazal rovnakou sumou ministerstvo vnútra a okresnú prokuratúru, pretože neprimeraná dĺžka konania bola vo veci sťažovateľov zapríčinená v rozhodujúcej miere postupom ministerstva vnútra a okresnej prokuratúry.

29. Ústavný súd napokon rozhodol (podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde) aj o úhrade trov konania sťažovateľov, ktoré im vznikli v dôsledku právneho zastúpenia pred ústavným súdom advokátom Mgr. JUDr. Zoltánom Perhácsom, PhD., ktorý si uplatnil nárok na ich úhradu v celkovej sume 937,02 €. Pri výpočte trov právneho zastúpenia sťažovateľov ústavný súd vychádzal z príslušných ustanovení vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“). Základná sadzba odmeny (§ 11 ods. 3 vyhlášky) za úkon právnej služby uskutočnený

v roku 2017 je 147,33 € a pri zastupovaní dvoch a viacerých sťažovateľov je 73,67 € a hodnota režijného paušálu (§ 16 ods. 3 vyhlášky) je 8,84 €. S poukazom na výsledok konania vznikol sťažovateľom spoločne a nerozdielne nárok na úhradu trov za dva úkony právnej služby uskutočnené v roku 2017 zvlášť pre každého sťažovateľa (prevzatie a príprava zastúpenia, podanie sťažnosti ústavnému súdu) a za jeden úkon právnej služby vykonaný v roku 2017 spoločne pre oboch sťažovateľov (vyjadrenie z 23. septembra 2017) v celkovej sume 789,70 € vrátane režijného paušálu. Ústavný súd sťažovateľom nepriznal nárok na úhradu trov konania za jeden úkon právnej služby uskutočnený v roku 2017, a to za vyjadrenie z 29. apríla 2017 k vhodnosti ústneho pojednávania, pretože neprinieslo žiadne nové poznatky k meritórnemu prerokovaniu veci. Sťažovateľom tak vznikol spoločne a nerozdielne nárok na úhradu trov v celkovej sume 789,70 €, tak ako to je uvedené v bode 4 výroku tohto rozhodnutia. Trovy konania sú ministerstvo vnútra, okresná prokuratúra a okresný súd povinné zaplatiť na účet právneho zástupcu sťažovateľov (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 ods. 1 Civilného sporového poriadku), tak ako to je uvedené v bode 4 výroku tohto rozhodnutia.

30. Vzhľadom na znenie čl. 133 ústavy toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 28. marca 2018